



ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrei  
J. Šiugždinieni

2021-01-15 Nr. S. 24

## DĖL PASIŪLYMŲ LRV PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANUI

Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) bendruomenės vardu noriu pasveikinti Jus ir Jūsų komandą pradėjus darbą aštuonioliktoje LR Vyriausybėje.

LPK daugelį metų glaudžiai bendradarbiauja su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, aktyviai keldama mokytojų rengimo, mokymo programų atnaujinimo, profesinio orientavimo, neformalaus ugdymo, švietimo iššūkių regionuose, glaudesnio verslo ir mokslo institucijų bendradarbiavimo ir kitus aktualius klausimus bei teikdama siūlymus jiems spręsti. Suprasdami, jog tik bendras veikimas bei dialogas gali užtikrinti išsikeltų valstybinių tikslų įgyvendinimą, tikime, jog mūsų partnerystė ir konstruktyvus dialogas bus vystomas ir plečiamas.

Siekdama prisidėti prie būtinos ekonomikos transformacijos ir esamų sektorinių problemų sprendimo, gerinti verslo sąlygas bei formuoti palankią investicinę aplinką, LPK teikia pasiūlymus Vyriausybės 2020-2024 metų programos įgyvendinimo priemonių planui (švietimo politikos srityje):

1. Būtina priimti švietimo politikos programą, **koncentruojant dėmesį į švietimo įstaigų tinklo pertvarkymą, bei ugdymo turinio atnaujinimą**. Pradiniame programos įgyvendinimo etape pagrindinį dėmesį skirti bendrojo ugdymo įstaigų reformai, ugdymo turiniui ir mokytojų rengimui, užtikrinti tikslingą ir skaidrų valstybės lėšų naudojimą.
2. Būtinai **sisteminai sprendimai stiprinantys mokytojo profesiją**: sutarimas dėl vieningo pedagogų rengimo modelio, nuolatinio kompetencijų tobulinimo užtikrinimas, mokyklų ir mokytojų veiklos išlaisvinimas nuo perdėto biurokratizmo. Jaunų mokytojų pritraukimui turi būti parengtas motyvacinis paketas, skatinant juos vykti dirbti į regiono mokyklas.
3. Švietimo **finansavimas turi skatinti švietime dirbančių motyvaciją** orientuotis į mokymo kokybę. Atkreipdami dėmesį į Valstybės Kontrolės rekomendacijas ir išvadas, siūlome:
  - a. keisti neracionalų bendrojo ugdymo finansavimo modelį (atsisakyti klasės krepšelio ir grįžti prie finansavimo principo „pinigai seka paskui mokinį“),
  - b. koreguoti mokytojų etatinio apmokėjimo modelį,
  - c. tiek miestuose, tiek kaime vaikams turi būti sudarytos vienodos sąlygos gauti kokybišką išsilavinimą, todėl be atidėliojimo reikalinga vykdyti mokyklų tinklo pertvarką, atsisakant jungtinių klasių, mažakomplekčių klasių finansavimo.
  - d. Išskirtinis dėmesys turi būti skiriamas ugdymo turiniui.
  - e. Atsilaisvinančias lėšas siūlome skirti mokytojų valandinių koeficientų didinimui.

4. **Nevalstybinis švietimas neturi būti diskriminuojamas.** Tėvai ir vaikai turi teisę rinktis jų poreikius atitinkančias švietimo paslaugas nuo darželio iki mokyklų, todėl turi būti suvienodintas valstybinių ir nevalstybinių švietimo įstaigų finansavimas. Paslaugų kokybę užtikrinti taikant tuos pačius reglamentavimo principus ir reikalavimus tos pačios formos švietimui (pvz., vaikų darželiai ir vaikų grupės priežiūra namuose). Skirstant valstybės ir struktūrinių fondų lėšas, nevalstybinės organizacijos turi teisę pretenduoti į paramą tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir valstybinės įstaigos.
5. **Lyderystės mokyklose stiprinimas** sukuriant aiškią paskatų ir motyvacinę sistemą švietimo įstaigų vadovams, siekiant į mokyklas pritraukti gabius vadovus ir vadybininkus.
6. **Švietimo sistemos orientavimosi į vykstančius pokyčius pasaulyje stiprinimas, diegiant naujus mokymo ir technologijų demonstravimo metodus** sujungiančius akademinę / mokslinių tyrimų praktiką ir pramonės / darbo rinkos praktiką, tokius kaip „Mokomieji fabrikai (angl. *Teaching Factories*)“, „Hibridinės laboratorijos (angl. *Hybrid Lab*)“, skaitmeninius inovacijų centrus.
7. **Skatinti mokymo įstaigas vystyti nuolatinį ryšį su technologijų kūrėjais,** sukuriant abipusiai ekonomiškai naudingos veiklos modelį, taip siekiant kuo labiau padidinti mokymo programų, mokymo medžiagos ir lektorių žinių apyvartumą, pirminę mokymo turinio informaciją gaunant tiesiogiai iš technologijų kūrėjų
8. **Stiprinti STEM ir skaitmeninių įgūdžių** ugdymą visuose lygmenyse, nes iki 2025 metų 90 proc. visų profesijų reikalaus tam tikro lygmens skaitmeninių žinių.
9. **Stiprinti suvokimo apie „žaliąsias“ technologijas ir inovacijas** ugdymą – energijos vartojimo efektyvumą, aplinkosaugą, tvarų medžiagų naudojimą darbo vietose ir skaitmeninimą, siekiant sumažinti poveikį klimatui.
10. **Įsteigti Aukšto lygio švietimo platformą (Švietimo konkurencingumo komisiją),** padedančią neatsilikti nuo pasaulinių švietimo tendencijų, bendram tikslui apjungiant valdžios institucijų, verslo, pramonės, profesinių sąjungų ir akademinės bendruomenės atstovus.
11. **Bendrasis ugdymas** turi padėti atrasti žmogaus prigimtinius talentus ir suprasti, kaip juos panaudoti visuomenėje. Tam turėtų būti pasitelktos šios **priemonės**:
12. **Stiprinti mokytojų skaitmenines kompetencijas** – įgalinant juos efektyviai organizuoti nuotolinį mokymą ir diegti inovacijas ugdymo procese
13. **Sukurti unifikuotas skaitmenines nuotolinio mokymo programas** mokymo/-si proceso organizavimui, padedančias efektyviau stebėti kiekvieno mokinio pasiekimus ir taip individualizuoti ugdymą.
14. **Užtikrinti efektyviai veikiančios profesinio orientavimo – karjeros planavimo sistemos – sukūrimą ir įtvirtinimą,** įtraukiant į šį procesą vaikus, tėvus ir verslo atstovus, skiriant dėmesį fizinių ir technologinių mokslų populiarinimui, nes darbo rinkai trūksta STEAM sričių specialistų, o moksleiviai dar mokykloje nesusidominami šių sričių studijomis ir karjera.
15. **Suburti STEAM mokytojus, mokyklų, savivaldybių, aukštųjų mokyklų bendruomenes bei verslo pasaulį į vieną bendrą STEAM platformą,** bei sukurti sąlygas ir svertą STEAM judėjimo plėtrai.
16. **Profesinis mokymas** turi padėti žmogui įgyti profesines, bendrąsias kompetencijas ir vertybes, paruošti dirbti ir gyventi sparčiai besikeičiančių technologijų aplinkoje. Tam turėtų būti pasitelktos šios **priemonės**:

- a. **Efektyvus ir sistemiškas pameistrystės įgyvendinimas**, užtikrinant visiems dalyviams – mokiniams, mokykloms ir darbdaviams – palankias sąlygas.
  - b. **Laipsniškas mokyklinės mokymo formos atsisakymas, pasiekiant tvaraus santykio tarp mokyklinės mokymo formos ir pameistrystės mokymo formos;**
  - c. **Mokinių ugdymas turi būti vykdomas**, suteikiant darbui ir gyvenimui reikalingus įgūdžius, išmokant dirbti su skaitmeninėmis technologijomis ir taikant inovatyvius ir gamtą tausojančius veiklos principus.
  - d. **Profesijos mokytojų ugdymas**, suteikiant darbui reikalingus įgūdžius, išmokant:
    - mokymo procese dirbti su verslo įmonėmis,
    - naudoti hibridinio mokymo metodus ir skaitmenines technologijas,
    - mokymo procesui adaptuoti inovatyvius procesų valdymo ir gamtą tausojančius veiklos principus.
17. **Profesijos mokytojų atestacijos nuostatų** (patvirtintų dar 1998 metais) **atnaujinimas**, įtraukiant į šį procesą darbdavių atstovus, taip užtikrinant atestacijos principų savalaikiškumą, aktualumą šiandieninei sparčiai švietimo ir darbo aplinkos kaitai.
  18. **Efektyvus sektorinių praktinio mokymo centrų, įveiklinimas**, sukuriant finansines paskatas ir priemones juose mokytis tokių centrų neturinčių PMĮ mokiniams, atveriant juos bendrojo ugdymo mokyklų, kolegijų ir universitetų studentams, įmonių darbuotojams.
  19. **Profesinių mokyklų tinklo pertvarkymas**, sutelkiant kompetencijas specializuotose sektoriniuose profesinių kompetencijų centruose, peržiūrint ūkio išlaidų skyrimo tvarką, atsisakant investicijų į mokyklas, kurių ateities perspektyvos neaiškios, kur plotas tenkantis vienam mokiniui yra nepagrįstai didelis.
  20. **Aukštasis mokslas** turi suteikti žmogui gebėjimus, reikalingus sėkmingai karjerai tarnaujant visuomenės interesams ir gyvenimui sparčiai besikeičiančių technologijų aplinkoje. Tam turi būti pasitelkiamos šios **priemonės**:
  21. **Pagerinti studijų programų darną su ekonomine aplinka**, užtikrinant, kad absolventai turėtų išsilavinimą ir įgūdžius, reikalingus sparčiai besikeičiančioje darbo rinkoje, ypač tuos, kurie reikalingi valstybės pramonei transformuojantis į aukštųjų ir vidutinių aukštųjų technologijų, globaliai konkurencingą, tvarią pramonę bei būtinus skaitmeninei ekonomikos transformacijai ir įmonių bei viešojo sektoriaus skaitmenizacijai, aplinką tausojančių, tvarių verslo modelių taikymui visuose ekonomikos sektoriuose.
  22. **Sukurti paskatų sistemą** aukstosioms mokykloms, centralizuotai, kartu su Lietuvos verslu dalyvauti Europos inovacijų ir mokslinių tyrimų erdvės organizacijose (pvz. Europos inovacijų ir technologijos institutas (EIT)), kad per dalyvavimą žinių ir inovacijų bendruomenėse, svarbiausios verslo, švietimo ir mokslinių tyrimų organizacijos būtų suburtos į tinklą, plėtojantį novatorišką mokymą ir mokymąsi.
  23. **Sukurti paskatų sistemą stojantiejiems**, motyvuojant juos rinktis valstybei ir/ar verslui reikalingas specialybes, atsižvelgiant į regiono (miesto) ir (ar) veiklos sektoriaus specifiką.
  24. **Suaugusiųjų švietimas** turi padėti žmogui palaikyti ir vystyti profesines, bendrąsias kompetencijas ir vertybes, išmokti veikti ir gyventi sparčiai besikeičiančių technologijų aplinkoje. Tam turi būti pasitelkiamos šios **priemonės**:
- a. **Sukurta Užimtumo tarnyba, profesinio mokymo įstaigas, aukštasis mokyklas integruojanti mokymosi visą gyvenimą sistema, kokybiškai** tenkinanti darbingo amžiaus,

dirbančių žmonių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo poreikius, padedant jiems prisitaikyti prie greitai kintančių darbo sąlygų, o bedarbiams padedanti įgyti įgūdžių, reikalingų sugrįžti į darbo rinką.

- b. **Skatinamas suaugusiųjų įsitraukimas į mokymąsi visą gyvenimą**, plėtojant profesinio informavimo, karjeros konsultavimo ir paramos bei technologijų demonstravimo metodus ir kanalus, kaip, pvz.: skaitmeniniai inovacijų centrai, mokomieji fabrikai ir kt. mokymosi visą gyvenimą veikla.
- c. **Sukurta finansavimo priemonė** dirbantiems suaugusiems asmenims, savarankiškai kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti.
- d. Sukurta lanksti, **savaiminiu būdu įgytų kompetencijų pripažinimo** ir įgūdžių demonstravimo sektoriniuose praktinio mokymo centruose paslauga.

Tikimės, kad pasiūlymai bus įvertinti ir į juos atsižvelgta. Dėkojame už bendradarbiavimą.

Vidmantas Janulevičius

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas